

Екологична оценка
на
“Национална програма за управление
на дейностите по отпадъците”
(НПУДО) за периода 2009-2013 г.

Нетехническо резюме

СЪДЪРЖАНИЕ

ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА НА НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2009-2013 Г.

1	ОПИСАНИЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО, ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА НПУДО И ВРЪЗКАТА С ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ.	2
2	РЕЛЕВАНТНИ АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПРОГРАМАТА.....	3
3	ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ	3
4	СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПРОГРАМАТА.....	4
5	ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПРОГРАМАТА, И НАЧИНЪТ, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПО ВРЕМЕ НА ИЗГОТВЯНЕТО НА ПРОГРАМАТА.....	6
6	ВЕРОЯТНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА, ВКЛЮЧИТЕЛНО БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ, НАСЕЛЕНИЕ, ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ, ФАУНА, ФЛОРА, ПОЧВИ, ВОДИ, ВЪЗДУХ, КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ, МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ, КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ВКЛЮЧИТЕЛНО АРХИТЕКТУРНО И АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, ЛАНДШАФТ И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ.....	6
7	МЕРКИТЕ, КОИТО СА ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО КОМПЕНСИРАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА ПРОГРАМАТА ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА.....	8
8	ОПИСАНИЕ НА МОТИВИТЕ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И НА МЕТОДИТЕ НА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА, ВКЛЮЧИТЕЛНО ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ЗА ТОВА ИНФОРМАЦИЯ, КАТО ТЕХНИЧЕСКИ НЕДОСТАТЪЦИ И ЛИПСА НА НОУ-ХАУ.....	8
9	ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ВЪВ ВРЪЗКА С НАБЛЮДЕНИЕТО ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРОГРАМАТА	9
10	ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	10
11	ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ РЕЗЮМЕТО НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА.....	12
11.1	Приложение 1 - Разположение на регионалните депа и защитените зони по НАТУРА 2000.	12

Списък на съкращенията

НПУДО	Националната програма за управление на дейностите по отпадъците
БДУВ	Басейнова дирекция за управление на водите
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ЕС	Европейски съюз
ЕО	Екологична оценка
ОС	Оценка за съвместимост
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МСП	Малки и средни предприятия
НДНТ	Най-добри налични техники
НДПВЕИ	Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници
НПР	Национален план за развитие
НСИ	Национален статистически институт
НСОСПД	Национална стратегия за околна среда и План за действие
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ООС	Опазване на околната среда
ОП	Оперативна програма
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОПК	Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика”
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие”
ПД	Превантивна дейност
ПП	Прилагаща програма
ПУ	Планове за управление
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадни води
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите
УР	Устойчиво развитие
БВП	Брутен вътрешен продукт
МВР	Министерство на вътрешните работи
МТ	Министерство на транспорта
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ХЗЗ	Хигиенно защитни зони
СОЗ	Санитарно о охранителни зони
ЗПКМ	Закон за паметниците на културата и музеите
ПХБ	полихлорирани бифенили

Екологична оценка на “Национална програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО) за периода 2009-2013 г.

1 Описание на съдържанието, основните цели на НПУДО и връзката с други релевантни планове и програми.

Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО) съдържа:

- Глава I: Преглед на изпълнението на национална програма за управление на дейностите по отпадъците (2003 – 2007 Г.)
- Глава II. Съществуващо състояние и практики по управление на отпадъците
- Глава III. Институционална рамка и контрол. роля на публичния и частния сектор
- Глава IV. Законодателна рамка и политика
- Глава V. Основни принципи и цели на програмата
- Глава VI. План за действие
- Глава VII. Инвестиционна програма

Основната цел на Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (НПУДО) е да допринесе за устойчивото развитие чрез установяване на интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до:

- ограничаване и намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от образуваните отпадъци;
- подобряване на ефективността на използване на ресурсите;
- максимална отговорност на замърсителите;
- насърчаване на инвестициите и дейностите, свързани с управление на отпадъците.

Националната програма поставя следните 10 стратегически цели за управлението на отпадъците в периода 2009-2013 г.:

1. Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците
2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци
3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците
4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците
5. Правно регулиране на управлението на отпадъците, ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта
6. Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите “отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” при интегрирано управление на отпадъците
7. Осигуряване на база данни за отпадъците
8. Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната
9. Участие на обществеността
10. Развитие на устойчиви системи за управление на специфичните потоци отпадъци

За изпълнение и достигане на стратегическите цели е разработен план за действие, в който са предвидени съответни мерки (дейности) към всяка цел. Към мерките за изпълнение на Стратегически цели 2, 3, 4 и 10 са предвидени 14 групи приоритетни инвестиционни проекти. От всички тези групи са идентифицирани само площадките на депата за неопасни отпадъци, като регионалните депа са 55 и за нуждите на НПУДО са разпределени в 8 групи в зависимост от фазите им на готовност - проучване, проектиране, изграждане или експлоатация. При прилагане на Програмата

се очаква да има въздействие върху околната среда от тези депа, за които са разработени или са в процес на разработка проекти или само са набелязани площадки за изграждането им.

Връзка на програмата с други релевантни планове и програми - Направен преглед, започвайки от Националния план за развитие (2007-2013), Национална стратегическа референтна рамка (2007-2013), както и Оперативните програми, изпълнявани да осигурят мерките и дейностите по стратегическите направления на НСРР: ОП „Околна Среда”, ОП “Регионално развитие”, ОП „Транспорт”, ОП „Развитие на селските райони”, ОП "Конкурентноспособност", ОП “Административен Капацитет”, а също така и действащата в момента НПУДО Постигането на 10-те основни цели на НПУДО е обвързано с икономически растеж, основан на иновациите, нови технологии и нови енергийни източници. Изхождайки от формулираните 10 основни цели на НПУДО, голяма част от тях са в тясна зависимост от мерките и дейностите в оперативните програми, свързани са с национални стратегически и програмни документи по отношение развитието и използването на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ), биомасата, вкл.отпадъчната, развитието на малки и средни предприятия (МСП), иновациите, доброволните схеми за управление на околната среда, третирането на нарастващото все повече отпадъчното електрическо и електронно оборудване (ЕЕО).

2 Релевантни аспекти на текущото състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на програмата

В ЕО е направен анализ на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и възможното им развитие без прилагането на НПУДО. Дадена е и информация за зони със специфичен хигиенно-охранителен статус в териториалния обхват на обектите в инвестиционната програма – хигиенно защитни зони (ХЗЗ), санитарно охранителни зони (СОЗ).

Не се очаква развитие на компонентите и факторите на околната среда без прилагане на плана и запазване на съществуващото състояние, като има тенденция към влошаване на всички компоненти на околната среда – въздух, води, почви, ландшафт, биологично разнообразие, както и потенциални рискове за общественото здраве.

3 Характеристики на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати

За изпълнение на целите на НПУДО се предвижда да се изградят 14 групи приоритетни инвестиционни проекти, и част от площадките им (за 11 регионални депа) има вероятност да засегнат:

- **Защитени територии по Закона за защитените територии** – Очаква се да се засегне защитена територия по Закона за защитените територии и това е природен парк „Странджа”, тъй като там ще се изгради депото на Община Малко Търново.
- **Защитени Зони** - При направеното проучване бе установено, че част от площадките на групите инвестиционни предложения – тези за регионални депа за неопасни отпадъци има вероятност да засегнат следните защитени зони, включени в мрежата на НАТУРА 2000:
  - „Странджа” с код BG 0002040, „Провадийско-Роякско плато” с код BG0002038, „Обнова” с код BG0002096, „Бесепарски ридове” с код BG0002057, „Рибарници Звъничево” с код BG0002069, „Студен кладенец” с код BG0002013, за опазване на дивите птици и
  - „Странджа” с код BG 0001007, „Провадийско-Роякско плато” с код BG0000104, „Суха река” с код BG0000107, „Търновски височини” с код BG0000213,

„Обнова-Караман дол” с код BG0000239, „Никополско плато” с код BG 0000247, „Бесепарски възвишения” с код BG0000254, „Река Марица” с код BG0000578, „Река Вит” с код BG0000181, „Карлуково” с код BG0001014, „Пирин” с код BG0000209, „Круше” с код BG0000626, „Изворо” с код BG0000625, „Родопи Източни” с код BG 0001032, „Попинци” с код BG 000 1039 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

- **Природни местообитания от Приложение № 1 на Директива 92/43** - При прилагането на НПУДО природни местообитания от Приложение № 1 на Директива 92/43 за опазване на природните местообитания и местообитания по Закона за биологичното разнообразие, разположени в гореописаните защитени зони е възможно да бъдат засегнати.

При направените проучвания, не бяха установени данни за засягане на подземни богатства, включени в Националния баланс на запасите.

4 Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към програмата

Въздух, климатични фактори

Локализираните екологични проблеми (оплакване от миризми) има около големи регионални депа, които са в близост до населени зони и не са поддържани според технологичните предписания: редовно засипване с пръст, спазване на специален транспортен трафик и др.

Депата са източник на емисии на парникови газове (метан и въглероден оксид), които се образуват вследствие на процесите на разграждане на биоразградимите отпадъци, които се изнасят във високите слоеве на атмосферата и причиняват т.н. парников ефект.

Има проблеми с качеството на атмосферния въздух за големите градове при събиране и транспортиране на битовите отпадъци.

Води

Екологичните проблеми, свързани с водите и имащи отношение към управлението на отпадъците са:

- Замърсяване на повърхностните и подземните води с инфилтрат от депата и нерегламентираните сметища и отпадъчни води, получени в резултат от третирането на отпадъците.;
- Безразборно изхвърляне на отпадъци, които пряко или посредством атмосферните води допринасят за замърсяване на повърхностните и подземните води;
- Продължаващо замърсяване предимно на подземните води и почвите, предизвикано от безстопанственост и занижен контрол на стари и действащи промишлени обекти.;
- Недоброто стопанисване на определени зони от бреговата ивица на Черно море води до замърсяване на прилежащите терени, повърхностните водни обекти и крайбрежните морски води с битови отпадъци и най-вече с отпадъчни опаковки.

Почви

Екологичните проблеми на почвите, свързани с отпадъците, са както следва:

- загуба на плодородни почви вследствие изграждането на транспортната инфраструктура, на депата, площадките за събиране и временно съхранение на отпадъци и изграждането на инсталациите, претоварните станции и др.
- замърсяване на почвите от отпадъците, изхвърлени на нерегламентираните депа и сметища, стари замърсявания на терените и замърсяването на водите и почвите с инфилтрат от депата и отпадъчни води, получени при третиране на отпадъците.

Ландшафт

Екологичните проблеми на ландшафтите са следните:

- нарушаване, замърсяване и промяна на ландшафтните компоненти от безразборното натрупване на отпадъци и тяхното смесване (битови, производствени, опасни) в резултат на което се получава замърсяване с химически вещества
- отрицателно визуално въздействие на нерегламентираните сметища, и депата, видимост на сметищното тяло, неприятни миризми, наличието на боклук, раздухван от вятъра, възникването на пожари, липса на огради, знаци, табели на площадките, пътища за достъп, входи, липса на осветление на площадките.

Биологичното разнообразие, флора, фауна

- унищожаване на отделни растения и месторастения в резултат на ерозиране на почвите или активизиране на свлачища, в близост до депата и нерегламентираните сметища.
- създаването и наличието на нерегламентирани сметища води не само до замърсяване на въздуха, почвите, растителността, водите и ландшафтите, и миграция на замърсителите по хранителните вериги, а и до унищожаване на отделни растения и животни, безпокоене и прогонване на животни и птици, и заемане на територии, с характерните за тях месторастения, местообитания на застрашени и редки видове, места за гнездене и хабитати на различни видове, като така се намалява видовото разнообразие.
- промените в екологичните условия и замърсеността на средата на площадките на сметищата са предпоставка за въвеждането на нови растителни и животински видове, които са по-приспособими за конкретните условия имат по-висок праг на поносимост на замърсителите и са по-конкурентноспособни от местните растителни и животински видове, което води до смяна на видове и понякога до изчезване на местни такива от тези територии.

Културно наследство

До сега не са установени проблеми с опазването на културното наследство, произтичащи от отпадъците.

Отпадъци и техните местонахождения

При неконтролираното депониране и изхвърляне на отпадъци възникват проблеми, свързани със замърсяване на въздуха, водите, почвите, земните недра, ландшафта, флората и фауната, както и здравето и живота на населението.

Рискови енергийни източници: опасни вещества, шумове, вибрации, лъчения и др.

Не са отбелязани никакви особени проблеми по отношение на шума и вибрациите, свързани с отпадъците. Повишено ниво на шум има при събирането и транспортирането на отпадъците – при изпразването на контейнерите в колите, при движение на сметовозните машини, а също така и при работа на машините на депата.

Материални активи

- съдовете и машините за организираното сметосъбиране на отпадъците са остарели.
- специализираната техника, както за разделно събиране, така и за транспорт след претоварните станции е недостатъчна и е необходимо да се закупи нова.
- няма инсталации за преработване и/или обезвреждане на значителна част от образуваните опасни отпадъци в страната;
- не са осигурени всички необходими съоръжения за предварително третиране на отпадъците преди депониране;
- съществуващите съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците са недостатъчни, поради което е необходимо да се изградят нови;

- част от съществуващите съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците не отговарят на изискванията на нормативната уредба.

Население, човешко здраве

По линия на здравеопазването не са отбелязани в годините значителни неблагоприятия, свързани с дейността на сметищата и депата.

Наблюдавани са ограничени случаи на действие, макар и ограничено, върху здравето на населението и работещите в резултат на неспазване на технологичния процес на сметищата.

Не са констатирани трайни тенденции за оказване на неблагоприятно влияние на различни видове отпадъци върху човешкото здраве в страната.

5 Целите на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към програмата, и начинът, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание по време на изготвянето на програмата.

Направено е сравнение на предложените с НПУДО 10 Стратегически цели с целите на Националната стратегия по околна среда и плана за действие (НСОС и ПД) 2005 – 2014 г., изискванията за опазване на околната среда и осигуряване на устойчиво развитие, както и други 10 програми и стратегии по околна среда на национално ниво и действащата НПУДО 2003-2007 г.

Като цяло Стратегическите цели, и специфичните мерки и дейности, заложи в проекта на НПУДО, способстват за постигането на целите и подцелите на Национална стратегия за околна среда 2005-2014г. Те също имат принос за развитие на икономическата ефективност, иновативния бизнес, конкурентноспособността и заетостта в общините и регионите в обхвата на дейностите по Програмата като така спомагат за осъществяване на целите на някои от секторните стратегии и програми.

От направеният анализ може да се заключи, че заложените в проекта на НПУДО Стратегически цели и свързаните с тях конкретни мерки, дейности и групи инвестиционни проекти, като цяло няма да възпрепятстват постигането на стратегическите цели и приоритети, залегнали в ключовите стратегии, планове и програми на страната.

Основен риск за изпълнението на приоритет на Националната стратегия за опазване на биоразнообразието - разширяване и укрепване на мрежата от защитени територии, крие реализирането на някои от инвестиционните обекти на територията на или в близост до защитени територии (Стратегически цели №№2, 3, 4 и 10). Конфликти между заложените цели са възможни също така в областта на селското стопанство (НСППРС и ОП "Развитие на селските райони") поради въздействието на строящи се и функциониращи депа и съоръжения в близост до обработваеми земи.

6 Вероятни значителни въздействия върху околната среда, включително биологично разнообразие, население, човешко здраве, фауна, флора, почви, води, въздух, климатични фактори, материални активи, културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство, ландшафт и връзките между тях.

Екологична насоченост на НПУДО

От направения анализ в ЕО може да се заключи, че като цяло заложените в проекта на НПУДО Стратегически цели, и свързаните с тях конкретни мерки, дейности и групи от инвестиционни проекти имат екологична насоченост и способстват за дългосрочното подобрене на качеството на околната среда. Пряко екологично

съответствие имат дейностите и групите от инвестиционни проекти, свързани с изграждането на съоръжения и инфраструктура за обезвреждане и оползотворяване на различни видове отпадъци (Стратегически цели №№2, 3, 4 и 10). Непряко екологично съответствие имат мерките и дейностите, свързани с информирането и поощряването на населението и бизнеса за използване на безотпадни технологии и екологосъобразни практики, предоставянето на пазарни стимули и механизми за намаляване на количествата на генерираните отпадъци и увеличаване на рециклирането им, подобряване регулаторния и контролен процес, включително събирането на данни за отпадъците, и обучението и повишаването на квалификацията на персонала, зает в сферата на управлението на отпадъците (Стратегически цели №№1, 5, 6, 7, 8 и 9).

Очаквани въздействия от прилагане на НПУДО

В процеса на прилагането на НПУДО се очакват да се получават значителни въздействия върху околната среда. Ще се наблюдават положителни, както и комплексни влияния върху околната среда – върху водите, въздуха, почвите, биологичното разнообразие и ландшафта, включително и върху населението и човешкото здраве.

В НПУДО са залегнали 10 Стратегически цели, като в 4 от тях (СЦ2, СЦ4, СЦ3 и СЦ1) са заложили за реализация Групи инвестиционни проекти. Те включват съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци, които са големи обекти и чието въздействие върху околната среда е комплексно. Предвидено е осъществяването на дейности, като закриване и рекултивация на нерегламентирани сметища и възстановяване на терени, замърсени с отпадъци, както и изграждане на нови регионални депа и инсталации за оползотворяване на отпадъци, които ще окажат непосредствено влияние върху намаляване на замърсяванията на околната среда и минимизирането на рисковете за здравето на населението на България.

Всички инвестиционни проекти са предвидени с цел опазване, поддръжка и възстановяване на околната среда от вредното въздействие на отпадъците и ще допринесат за гарантиране поддържането на привлекателния ландшафт и високата степен на биологично разнообразие. По този начин те съществено ще допринесат за повишаване на качеството на живот на населението.

Независимо от положителните въздействия, осъществяването на НПУДО ще бъде съпроводено и с негативни въздействия върху околната среда. Те се очакват предимно в периода на строителство на групите инвестиционни проекти, като ще въздействат предимно върху компонентите биоразнообразие (флора, фауна, защитените зони по НАТУРА 2000 и върху природните хабитати на редките видове), води, почва, въздух, както и върху ландшафта. Въздействията са свързани и зависят от добре подготвените проекти, от оценката им на въздействие върху околната среда (ОВОС) и оценката за съвместимост (ОС) и тяхното изпълнение, от добре извършеното строителство, адекватните експлоатационни планове и т.н. Необходимо е при избора на дейности като критерии да бъдат отчитани и опазването на биологичното разнообразие и природната среда.

Показано е и очаквано въздействие от прилагането на НПУДО върху всеки от компонентите на околната среда - видно е, че НПУДО като цяло оказва положително въздействие – от слабо отрицателно до положително въздействие върху околната среда.

Очаква се значително въздействие от 4-те Стратегически цели, в които са заложили за реализация групите инвестиционни проекти - това са СЦ1, СЦ2, СЦ3 и СЦ4.

По време на строителството на групите инвестиционни проекти въздействието е по - скоро отрицателно върху въздуха, водите, почвите, ландшафта, флората и фауната, като последиците са предимно краткосрочни и временни. Очаква се да има и отрицателно въздействие върху защитена територия по Закона за защитените територии - природен парк „Странджа“, както и върху 21 Защитени Зони, включени в мрежата на НАТУРА 2000.

По време на експлоатацията им въздействието е предимно положително върху компонентите на околната среда - въздуха, водите, почвите, ландшафта, флората и фауната, и последиците са кратко, средно и дългосрочни и постоянни.

7 Мерките, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последиствия върху околната среда от осъществяването на програмата върху околната среда.

Предложени са мерки за намаляване на въздействията от прилагане на НПУДО и е описано как тяхното прилагане се очаква да допринесе за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на идентифицираните в т. 6 неблагоприятни въздействия от прилагането на Програмата.

8 Описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация, като технически недостатъци и липса на ноу-хау.

Мотивите за избор на разглежданите алтернативи

В настоящата Екологична оценка са разгледани две алтернативи:

- Изпълнение на НПУДО;
- „Нулева алтернатива“ – нереализиране на Програмата.

Оценяващият екип разглежда нулевата алтернатива (т.е. неприемане и неприлагане на Програмата) за неприемлива, тъй като тогава ще има застои, а не развитие на управлението на отпадъците в Р. България. Очертава се тенденция към увеличаване замърсяването на околната среда и увреждане здравето на хората при прилагане на нулевата алтернатива.

При направата на проучвания винаги се започва с избор на площадки за разполагане на инвестиционните проекти, свързани с отпадъците, като се разглеждат по няколко алтернативни площадки. Изборът на най – подходящата площадка става въз основа на задълбочен анализ по избраните критерии за оценяване.

Методите на извършване на екологична оценка

Екологичната оценка е извършена в съответствие с изискванията на *Директива 2001/42/ЕС на Европейския парламент от м. юни 2001 г. за оценка на ефекта от планове и програми върху околната среда и Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ 03/2006 г.)*.

Методологията на оценяване се основава на: Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, ръководството на ЕС за предварителна оценка на програмни документи по структурните фондове на ЕС, опита на екипа.

При разработването на Екологичната оценка са проведени срещи и дискусии с планиращия екип. Консултациите с органите, отговарящи за подготовката на Екологична оценка на НПУДО и участието на обществеността са осъществени в процеса на изработване на обхвата на ЕО и Доклада за ЕО.

Екологичното съответствие на стратегическите цели на НПУДО с предвидените мерки в плана за действие са оценени с помощта на Таблица за взаимовръзка (корелация). По подобна Таблица е оценено Екологичното съответствие на НПУДО с целите на другите национални стратегии, планове и програми. Анализирани са корелацията между стратегическите цели и предвидените мерки и очакваните въздействия върху околната среда от прилагането на НПУДО

Трудностите при събиране на необходимата информация

Не са срещани особени трудности при събиране на необходимата информация.

9 Описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на програмата

Предложени са мерки за наблюдение и контрол по време на прилагането на НПУДО, които е необходимо да бъдат включени като част от цялостната система за наблюдение, контрол и оценка на прилагането на Програмата. Разработени са и индикатори за екологичен мониторинг по отделните мерки, за да се види връзката им с предвидените мерки за наблюдение и контрол.

Таблица 9-1 Мерки за наблюдение и контрол

Компоненти и фактори	Мерки за наблюдение и контрол и индикатори	Периодичност Срокове	Контролен орган
Води	Мониторинг на качествата на повърхностните и подземните води в района на площадките Индикатори за мониторинг: Превишение на нормите – концентрации над пределно допустимите (бр.)	Изработване и утвърждаване на план за собствен мониторинг	РИОСВ РИОКОЗ Басейнови дирекции
Въздух	Контрол на концентрациите в атмосферния въздух в района на площадките;	Изработване и утвърждаване на план за мониторинг	РИОСВ РИОКОЗ
	Контрол на замърсители на атмосферен въздух и в най-близко разположените жилищни територии, най-вече в онези, които са разположени в нарушение на нормативно определените хигиенно-защитни зони	Изработване и утвърждаване на план за мониторинг	РИОСВ РИОКОЗ
	Монтиране на автоматични метеорологични станции на депата (ако няма в близост такива) за основните метеорологични елементи: посока и скорост на вятъра, температура, влажност и др. Индикатори за мониторинг: Превишение на нормите в приземния атмосферен слой – концентрации над пределно допустимите (бр.)	Непрекъснато	РИОСВ
Почви	Необходимо е периодично извършване на мониторинг на показателите на почвите, съгласно Плана за мониторинг (чл. 29. (1) от Закона за почвите, обн., ДВ, бр. 89 от 06.11.2007 г.), по време на експлоатацията на обектите, за опазване на почвите от замърсяване. Индикатори за мониторинг: Превишение на нормите в почвения слой – концентрации над пределно допустимите (бр.)	Веднъж на 2 години по време на експлоатацията	РИОСВ ИАОС

Компоненти и фактори	Мерки за наблюдение и контрол и индикатори	Периодичност Срокове	Контролен орган
Биоразнообразие, защитени територии и зони	<p>Мерки: Контрол по спазване на изискванията на ЗБР и ЗЗТ.</p> <p>Прилагане на конкретни мерки за опазване на биологичното разнообразие.</p> <p>Индикатори за мониторинг:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Промени в сухоземните екосистеми (дка) • Засегнати 33 вследствие развитие на инвестиционното предложение(дка) 	<p>Преди одобряване и по време на изграждане и експлоатацията на обектите</p> <p>По време на проектирането, изграждането и експлоатацията</p>	<p>РИОСВ МОСВ Общините</p> <p>РИОСВ МОСВ Общините</p>
Отпадъци	<p>Мерки: Контрол при проектирането, изграждането и експлоатацията на съоръженията за третиране на отпадъци, за закриване на нерегламентирани сметища или депа.</p> <p>Разработване на ДОВОС и ОС</p> <p>Индикатори за мониторинг:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изградени съоръжения за третиране на отпадъци (брой) • закрито нерегламентирано сметище или депо (брой) • разработен ДОВОС и ОС (брой) 	<p>При проектирането, строителството и експлоатацията на съоръженията</p>	<p>РИОСВ МОСВ Общините</p>
Вредни физични фактори	<p>Мерки: Наблюдение, контрол и оценка на нивото на шума на териториите на съоръженията за третиране на отпадъци и прилежащите им територии с нормиран шумов режим – по време на строителството и експлоатацията</p> <p>Индикатори за мониторинг: Извършени наблюдения, контрол и оценка на нивото на шума на териториите на съоръженията и прилежащите им територии с нормиран шумов режим (брой извършени наблюдения)</p>	<p>При строителство на нови обекти</p> <p>Минимум 1 път годишно по време на експлоатацията, а където е необходимо и по-често</p>	<p>ИАОС РИОКОЗ РИОСВ</p>
Културно наследство	<p>Мерки: Наблюдение от археолози и специалисти при изкопни работи за наличие на паметници на културата.</p> <p>При наличие на паметници на културата на територията е необходимо съответния инвестиционен проект да се съгласува с НИПК съгласно чл. 20 от ЗПКМ</p>	<p>По време на извършване на изкопни работи</p>	<p>Общините Техническите ръководители на обекти НИПК</p>
Здравен риск	<p>Мерки: Наблюдение, контрол и оценка на здравето на работниците в съоръженията за третиране на отпадъци</p>	<p>Съгласно сключен договор на работодателя с кабинет за трудова медицина</p>	<p>Териториалните органи на изпълнителната агенция "Главна инспекция по труда"</p>

10 Заключение

Осъществяването на Националната Програма е свързано с подобряване управлението на отпадъците, водещо до намаляване замърсяването на компонентите на околната среда – въздух, води, почви, флора, фауна и др. с отпадъци и намаляване

риска за човешкото здраве. Особено актуално и наложително е предвиденото изграждане на 14-те групи инвестиционни проекти, заложи в Програмата.

В резултат на направения анализ може да се обобщи, че предвидените с НПУДО стратегически цели, както и описаните мерки и групи инвестиционни проекти за реализирането им са допустими за осъществяване, предвид изискванията за опазване на околната среда. Необходимо е групите инвестиционни проекти да се реализират с най-голямо внимание, тъй като те са големи обекти и по време на строителството им се очакват значителни отрицателни въздействия. С най – голямо внимание е необходимо да се реализират най-вече тези инвестиционни за регионални депа, разполагащи се в или близо до ЗЗ.

При направеното сравнение на съответствието на предложените с НПУДО 10 стратегически цели с целите на Националната стратегия по околна среда и плана за действие (НСОС и ПД) 2005 – 2014 г., изискванията за опазване на околната среда и осигуряване на устойчиво развитие бе установено, че като цяло се очаква предлаганите цели да допринесат за постигане на Националните цели и съответни подцели на Национална стратегия за околна среда 2005-2014г. От направеното сравнение с други стратегии, планове и програми, бе установено, че като цяло НПУДО се очаква да допринесе за постигането им.

От направеният екологичен анализ е видно, че НПУДО ще окаже комплексно въздействие върху околната среда. По време на изпълнение на групите инвестиционни проекти за достигане до специфични цели СЦ 2, СЦ 3, СЦ 4 и СЦ 10 ще се наблюдават предимно отрицателни въздействия, а по време на експлоатацията им, както и при прилагането на специфични цели СЦ 1, СЦ 5, СЦ 6, СЦ 7, СЦ 8 и СЦ 9 – предимно положителни въздействия. Необходимо е инвестиционните проекти да се осъществяват при строго съблюдаване на екологичните изисквания, тъй като по време на строителството на големите обекти се очакват негативни въздействия върху околната среда. Особено внимание трябва да се обръща при изграждането на регионални депа, разположени на територията на или в близост до защитени зони (ЗЗ). В тази връзка, при прилагането на НПУДО е необходимо да се реализират препоръчаните мерки за намаляване на въздействието и да се предвиди мониторинг по време на строителството и експлоатацията на всички инвестиционни проекти, заложи в Програмата.

В заключение може да се обобщи, че предвидените с НПУДО стратегически цели, мерки и групи инвестиционни проекти са допустими за осъществяване, предвид изискванията за опазване на околната среда. Цялостното въздействие на НПУДО се очаква да бъде положително, поради произтичащите от осъществяването на Програмата комплексни и дългосрочни положителни резултати по отношение на управлението на отпадъците в Република България. Тези резултати, както и останалите дейности и въздействия – благоприятни и неблагоприятни по отношение на околната среда, имат общонационален характер и мащаби. Това в голяма степен обуславя и голямото значение, което пълното, ефективно и екологосъобразно прилагане на НПУДО ще има за подобряването на екологичното състояние в страната.

11 Приложения към резюмето на екологичната оценка

1.1 Приложение 1 - Разположение на регионалните депа и защитените зони по НАТУРА 2000.